

I - BIZIA LO

Otsail-erdi

Egur ezaren kea goiak du kolore: egunaren atariruntz zauri bat, gordiña, odol-bearrean urre. Sakoneko lainoiz gora tontorrek elurrez: itsasoa iduri, ametsezko ontziez.

Bide-ertzean, ez marrubi ez belar gizenik. Otolorea, bakanka, goitxo karraxika, Udaberriari deika. Or pago bat, lerdan-aski, igazko apaingarriak (gaur orbel gorriak) oso yaregin nai-ezik, nola baituten oi neskez ar ezin-etsiak. Ostobakandu-sasian kabi bat, uts, urratua...

Arru-beetik errekek ots, euriteak bulartua...

Basora naiz. An-or, goldiozko ogean, yoan-elurte gaitzaren ondarrak nabari; kabidun usokari, ala emazte zuurrazen zapiak iduri. Aritzak, eundaka, aier zaskio goiari, argi-leenenkia egarri baitute, arako urrezko zauria izanik iturri. Orregatik daude luze-luze egifik, artean oiñak illunik, azken-arbaza-begiez udaberriako ornitzen biziez.

O, zein aizen eder loa: eriotzaren anaitzakoa; bizitzazko urloa!...

II - SAGAR-LORE

Loreil-bete

Anitz egunez, ez gera alaitu lurarroak. Goien sar egin baitu Euri'k Eguzki giltzapean; yaun orail eder, legorteen aita, katez loturik egona baita odei bustien sabelean.

Gaur, orra agiri, tarteka, urdiña... Sor zait barruan larrera-miña; ta, aspaldi ez-ta, mendi-aldi. Bete ditzadan argiz begiok; eten zain-giar lotuegiok; bularra asetuz noan geldi.

Badut zalantza zein giro izaki; otzaren aala danentz ebaki; ikus ezpaitut Udaberri... Baiña, bat-batez, gain-beera, maldan, molto zuri bat... Elur ez al-dan, loreak ote... aal igerril!

Ari beltz oker naasi sareak eundaka atzitu ditu... loreak? elur-malutak?, mitxeletak?... Itxon: txori bat, zear, egaka dabil, kabigai-lorrez, esaka: — Gaur dira gure maite-bestak!

Sagasti berri, sagasti zuri, inguma-atsegintokia iduri, elurte arian geldia! Ezin urtzuko txingor ugari, azpi gizenean duk nabari zelai-bitxizko loreadia...

Zertan udalen dan igertzeko begi bear diot bide-ertzeako pago pertxenta gazteari, ta ikus orbelez dan erantzia ta apaingarri berriez yantzia, baso zabalen aitzindari?

Zertan bear dut yakin Itzala, pagadiaren ume yaukala, neska-kozkortzen ari al-dan?... Kilker olerkari arteak neurtitz ozenak ditun botek lurrezko yauregi-atean?...

Bego tximirriten egaketa; beude marrubi-loreak, eta irusta-saila ere bego: dantzari-talde, *Baco*'tiarrak, naaspil zoroan zuti-baldarrak, esku goituan ontzia ardo...

Ene begiok, ez so besteri: bide-ertz onetan nadin eseri, iri begira, sagastia... Sagasti gazte, sagasti zuri, inguma-atsegintokia iduri, elurte arian geldia!

Txuri az naasi, pipil gurien, ler-gabe-lore zabal-zorien gorrixka, nabari duk sarri, odol-tantoak antzo... Begira; erditze baten aztarnak dira: Bizi-erditze zoragarri!

Ibil, txoriok, ta kanta alaiki. Negu agurea illa da, baike, lurra soil baitago elurrez: oro dezaken esku naroak erin baititu zuaitz-soroak ogi berrien apurrez...

Bekik iretzat oi alai au, sagasti, iretzat; bereziki bai'au yaiez yantzi zorna berriak! Bizitza duk agiri garretan... Bizitza, ler-berri, adarretan... Igan dik sort-ogea Udaberriak!

LEHEN ALDEA

I-BIZITZA LO (Otsail-erdi) 6'16"

II-SAGAR-LORE (Loreil-bete) 5'34"

BASO ITZAL-EKO GAIARI BURUZ ALDAKETAK:

bat	1'27"
bi	1'28"
hiru	3'04"

BIGARREN ALDEA

III-BASO ITZAL (Uzta-uzta) 10'28"

IV-ONDAR GORRI (Azaro-leena) 10'40"

Pianoa: CARLOS JIMENEZ eta ANTON VALVERDE / Lehenengo biolina: GEORGE MIHAIL NIKOLESKU / Bigarren biolina: JOSE IGNACIO AIZPURI / Biola: CRISTIAN IFRIN / Biolontxeloa: ANDRZEJ BAK / Kontrabajoa: ALEKSANDER MICOLAJCZYK / Flauta: JUAN GONZALO MUGA / Akordeoia: IÑAKI PEÑA / Aldaketetan biolina: MIREN VALVERDE / Hitzak: LIZARDIRENAK / Musika: ANTON VALVERDE / Arregioak: CARLOS JIMENEZ eta ANTON VALVERDE / Grabaketaren arduraduna: JEAN PHOCAS / Azala: JAVIER VALVERDE / L.G. SS-543/86

III - BASO ITZAL

Uzta-uzta

Urrun duk, sagasti berri, lorea.
Aritzi, urrunago elurtea.

Gaillurrera igoa dugu Iguzkia,
nondik yaurtiko zutago gezia.
Begi-ogeak nork sakon-askiak
gaiñez ez dakien aren argiak?

Uda! Mendiak i au eguerdi,
ta urrezko opor-aro, ta abaro-aldi...

Gurdibide bakan-ibil ertzetan
masusta-sasia dago loretan.
Ango kixkalberrak! Ango marmarra!
Ego-begi izaki ta, aizeak garra:
irakin diraki, beroz ezezik
erleen egoek yo ta naasirik...

Arru-beetik ez dator gaur ur-otsik...

Txoriak abaroetan ixilik,
goiz-yardun bakarrez etsi baitute.

Egonean daude zuaitzak ere...
Sagarrak eskuan ditu igaliak
Eguzki erregeri eskeñiak:
geldiak gizendu, egonak goza,
nagiak noizpait yalkiaraz bitza...

Beroak zapalduta datza oro:
bizidun, landare, aitz eta soro.
Muskerra ta artoa dagotzu soilki
eguzki gorritan ezin izerdi.

Neguz untzi lirain, laiño-gaiñean,
Txindoki, orain agokit aurrean,
goriak astundu-tantai arrizko,
beari iñoiz baiño errotuago.

Beste erpin musker bat or baita agiri,
maldan-gora zaizka zuaitzak geldi:
oker, ats-estuka, lurrari itsatsi-
mendizale makal unatu iduri.

Zigor ontaz, Uda, ba'al-duk aterpe?
Ara zuzen nazak, luzatu gabe!

Leioak itxitako yauregia
basoak iduri. Lo nagusia.
Baiña, badu norbait —zoragarria—
bidazti-zai eder: bai, alegia!
Begira non dedan, aterpean zai,
gorputza sotilla, betartea arrai.

Itzal!, Baso'ren ume yaukal,
xaloagorik ezin aal:
beltxeran, begi bai azal:

Itzal!...
Itzal!...

Sar naun geldixe, taupaka biotza.
Ar maitez, otoi, lerregin-arrotza...
Oial illaun batez legortu didan
bekokia. Gero, aldamenean
atzaidan eseri, andereño otxan,
ta, ai, zein gozo gauden, aopekotan!...

Atsedenen eliz, zutoiz bete,
ostopillo ta izar izunak abe:
ta i bertan oianeko yaupaleme...

Gure inguru lurra lurrin-yario,
urre urtuzko yasak baitaragio.
Euri gori ortaz basoa ateri.
Gauden, bada, maite, basoan geldi.

Zuaitz-tartetandiko urre nabarra
bezagun udaren bitxi bakarra.
Begoz emendik ate ire ederkiak;
ar bitzate bestek lazian goriak.
Nik ireak naiago, oianeko Itzal,
ezpaitiñe egiten odola kixkal...

Uda! Gar zoragarri, suzko itsaso:
untzi geriza untan nai aut igaro...!

IV - ONDAR GORRI

Azaro-leena

Uda —suzko itsaso— baitu ibilli
gerizpe atsegin bat nuela untzi,
ondoaz legorra yo dit emeki:
ondarreta bat du, soil eta gorri.

(Itsasoak bai baitu, urrun-ertzean,
urre gorizko bide-goenean,
legor bat —odol-uts iñularrean—
Eguzki nondik sar atsedenean...)

Aingura bota dut Arratsaldean:
oiña dut ezarri Udazkenean...

Berriro igo nauzu ene mendira,
oroigarri zaarrei maitez begira...
Andre Lurrak yauki ditu igaliak;
zurbil dauka arpegia, itzal begiak.

Gurdibide bakan-ibil ertzetan
untza dago oraindik, nagi, loretan.
Or-emenka, lore zimel gaiñetan,
ingumak ari, gozo-miazketan...
Mitxeleta gorri, zarpil egoak:
maitatzeka atsotu diranetakoak.

Kemenak uts-eta nekez bainoa,
zalantza dut zaartu naizelakoa...
Udazkenak aulagotzen dit atsa,
orbelak ozenagotzen oin-otsa,
aldapak larriagotzen biotza...
Leenetan ez bezin autsia natza.

Arru-beera itzuli nago. Ixurkia
basoz ta garoz yantzia:
noizbait orlegi, gaur nabar basoa;
tarteka gorri garoa.

Beste gain erpin bat bazan agiri
leen eze: gaur burni-meatz iduri.
Lurraren azala erdoitua da,
ala dut odola begietara...?

Aizea dabil, busti setatia:
lurrari daragio ots negartia.
Larreko xomorro ozenen zantzurrik
ez da iñon. Aspalidanik
ixil zen olerkari yaun Kilkerra:
aixtian, alper eder den Txitxarra.

Ta zuek, nora, txoriok, saldoka
zoazte, iraduz urrundu-bearka?
Adiskide Urretxindor il zaizute,
ta aren ilkizunetara
—egoak ikara—
berandu-beldurrak al-zaramate?

Oi, zen dan ituna
beera-bear au!
Nik ez nai eguna
biurtzerik gau!

Giroen argia galtzerakoan
leen-oiartzuna dut ozen gogoan.
Iru giro izanak, nik dei ta atozte:
nork-zeren saria ekardazute:
batak itxaro, besteak berbitze;
irugarrenak bizitza-indar bete.
Oro bear zañtute ene biotzak,
Leen-min baidamada neurtitz zaarren otsak!

(Negu)

Ikus bezat, Yauna, bein ta berriro,
otalore ezifegona...

(Udaberri)

Bekusat sagasti gazte elurgiro,
udalen-sortoge dana.
Ikus bitzat arako irusta-saillak
eskuan ditutela ardo-txanbillak.
Entzun bezat iñoizko olerkaria,
zelaiean baitzun lur-yauregia...

(Uda)

Yainko-muño-gaiñetara baiño leen,
(ederra baita bizia!)
urrezko itsaso bebilt urduria,
Itzal dudala laguntzaille lerdin.

(Udazken)

Ta udazken-atsarreko goiz batean
esnatu nahi Yainkozko Betean!